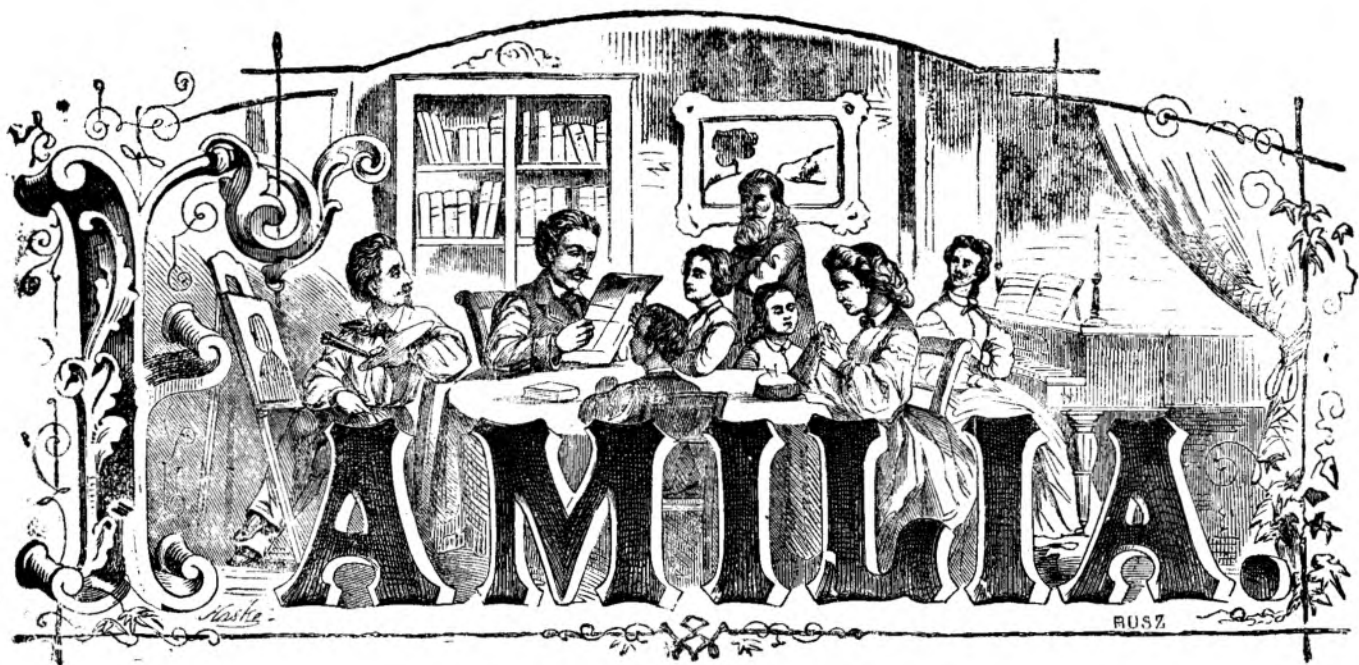

BUDA-PESTA

1 Sept. st. v.

13 Sept. st. n.

Va eși duminică.

Redact.: strad'a iernei nr. 1.

Nr. 34.

Anulu X.

1874.

Pretulu pe unu anu 10 fl.

Pentru Romani'a 2 galbeni.

Glasulu strabunilor.

e-ale Ulpiei Traiane
Vechi ruine ratecescu;
Tainicu umbreloru romane
Plangu-me si le graiescu:
— Vécuri sunt de candu aice
Dilele v'ati abatutu,
Dar de-atuncia voi ferice
Pe Romanu nu l'ati vediutu.

Si din gropi adanci resare,
Unu concertu de glasuri vfi:
„Fostu-a, fostu Romanulu mare,
Si va fi!”

Fostu-a mare, umbre drage,
Dar pe-alu agoniei patu
Elu de mórte asta-di trage,
Cà puterea i-a secatu.
Si de dile vîitóre
Nu mai pôte nici visá,
Cà-ci amaru o rana-lu dóre,
Si n'o scie vindecá.

Ran'a dóra-lu câtu de tare,
Timpulu i-o va lecuí:
Cà Romanulu a fostu mare,
Si va fi.”

Umbre, nu sinatiti voi óre,
Cà pe-alu postru vechiu pamentu
Stapanescu alte popóre,
Domni Romanii nu mai sunt?
Patri'a, candu e calcata,
Si poporulu ei supusu,
Cum s'ajungemu nic' odata,
La marirea ce s'a dusu? . . .

Prin curagiu si cutezare
Pe tirani veti biruí:
Cà Romanulu a fostu mare
Si va fi.”

Cutezarea, barbatí'a,
Ne-au lasatu de multu pe noi
Ne-a facutu pe toti robí'a
Selavi misiei din bravi eroi.
Selavi traimu adi langa Istru,
Selavi traimu langa Carpati,
Langa Tis'a, langa Nistru,
Plangemu adi incatenati.

„Braciulu vostru va fi tare,
Déca toti ve veti uní:
Cà Romanulu a fostu mare,
Si va fi.”

Dar a vóstra 'nvetiatura,
Umbre, cine-o va urmă?
Candu Romanii, plini de ura,
Nu se potu imbratiosia?
Rece cauta Moldovénulu,
La alu seu frate Munténu,
Si de multu Macedonénulu,
S'a uitatu de Ardelénu!

„O fratiésca sarutare,
Ur'a ve va potolí:
Cà Romanulu a fostu mare,
Si va fi.“

Chiaru uniti ce vomu scí face,
Candu din patru parti ne-alungu
Inimici, fiere rapace,
Si cu ghiar'a ne strapungu?
Ei ne-amenintia perire,
Ce folosu sè ne unimu?
Dóra cá toti in unire
Fratii cu totii sè perimu?

„Noi avemu o arma tare,
Si v'o dâmu spre-a o 'nvêrti:
Cà Romanulu a fostu mare,
Si va fi.“

Desgropá-vomu arm'a vóstra,
Si la bréu o vomu legá —
Dar ce bravi in fruntea nóstra,
Asta-di voru mai comandá?
Cà n'avemu cá de alta-data,
Mihai, Raresi séu Stefani,
Sè 'nvêrtésca spad'a lata,
Prin sîréguri de dusmani.

„Geniulu Romei v'apare,
Si cu elu ve-ti biruí:
Cà Romanulu a fostu mare,
Si va fi.“

I. A. Lapedatu.

Virgilia.

— Novela de Otilia Popu. —

(Urmare.)

Trecura vre-o trei septemane de candu vediuramu noviciile siediendu in gradin'a claustrului. Virgili'a deveni mai melancolica . . . si candu érá in liberu séu in laintru la ferésta, totu-de-una priviá in susu catra ceriu, de unde a vediutu in visu coborindu-se angerulu celu

albu . . . si in ochii veneti ai copilei sè reflectá atunci atât'a doru de a poté câtu mai energe curendu in patri'a aceluí angerelu.

Intr'aceste mai erau numai câte-va dîle inca pana la santîrea Virgiliei de calugaritia, si tiner'a novicia sè prepará la acestu pasiu. Rogatiunile sale inca le impleniá in tóta dîu'a cu acuratetia.

August'a si Virgili'a sè aflau odata tocmai in novicialu cu superiór'a candu aceste din urma i sè anunciá cà unu teneru poftesce sè-i vorbésca.

Superiór'a parasì numai decátu novicia-lulu spre a se duce in sal'a de primire unde fu condusu acelu teneru.

Noviciile si-esprimau inca mirarea a supra intemplării, batendu-si capulu cà óre ce tineru a venit si ce póte cautá in claustru?

N'avura inse timpu multu d'a se cugetá; cà-ci calugariti'a si vení dupa August'a sè o chame si pe dins'a in sal'a de primire findu cà . . . o accepta fratele ei . . . care rentorcan-du-se acuma din strainetate, voiesce se o mai véda odata, nainte de ce ar luá vélulu de calugaritia.

August'a érá de totu suprinsa, cu atátu mai virtosu, cà dins'a n'aveá nici unu frate; de ace'a anim'a ei trasariá in presentîri; ar fi voitu sè fia acú in sala si totu-odata sè temeá cà sè intre.

Calugariti'a i deschise usi'a; ea intrá si se vediù fatia 'n fatia cu Terentiu.

Da, érá Terentiu, palidu si doiosu. August'a nu-si credeá ochiloru sei.

O mare de sentîri i inundá anim'a; ea ar fi plansu bucurosu, ar fi voitu sè móra si totu-si atátu de multu i placeá sè traiésca in acestu momentu!

Superiór'a esí din sala.

— Iertare, scumpa Augusta, déca te conturba, — sioptî Terentiu intr'unu tonu linu suferitoru, prindiendu dragalasi'a mana a fin-tiei iubite. Oh! ce ti-am pecatuitu de m'ai lasatu singuru in lumea, care fara tine este pustá!? Tu, speranti'a ultima a animei mele nu me condemná si tu. pentru cà te-am iubit si te voi iubi pana la mórte.

August'a invinsa de puterea sentimentelor abié i potî sioptî:

— Numai pentru cà te iubescu am venit aicia . . .

— Dar tu nu vei mai remané mai multu aci, — dtse Terentiu, — tu vei vení cu mine adorat'a mea, vei parasì acestu claustru déca nu vrei perirea mea!

Care anima iubitoria remané rece si nesimțitoria atunci, candu i sè oferesce a fi fericita, a traî în apropierea subiectului iubirii sale? . . .

August'a consimți a eși din claustru.

I'a, sè sbóre éra în raiulu lumescu, unde va poté iubi fara frica de a pecatuî; unde va fi éra incungiurata de rudenii amice si cunoscute, cari atât de multu o desmierdau odinioara, si unde în loculu sunetului gelnicu seriosu alu campaneloru claustrului, va audî resunandu éra music'a cea dulce, ce ni vorbesce de amoru si fericire!

August'a érá acum plina de sperantie; peptului saltá de bucuria. Numai ce-va o conturbá inca, si acést'a érá cã sè desparte de Virgili'a, de nobil'a copila, pe carea aflase în claustru si catra care sentiá o intima amicía.

Ce bine ar fi, cugetá August'a, déca ar eși si amic'a ei din monastire.

O, cã-ci Virgili'a o mangaiá totu-de-una, candu anim'a ei érá petrunsa de doru.

Dar pe Virgili'a cine o va mangaiá ôre? . . . sêu n'aveá ea nici o dorere? Si déca aveá, de ce nu a impartesîu-o cu August'a, care din partea sa si-a desfacutu tóta anim'a inaintea ei?

Ma nu, pe faci'a Virgilei sè vedeá numai cã a suferitu odata; nu inse si ace'a cã ar suferi si acuma. Deci ace'a ce a trecut, nu voiá sè mai descopere Augustei, cã-ci scieá, cã anim'a simțitoria a acestei-a avea destula dorere; nu voiá dar s'o mai adauga si cu enerarea suferintieloru sale.

În fine amantii se 'ntielesera, cã preste câte-va dîle Terentiu sè revina cu unu unchiu alu Augustei, care partiniá caus'a loru si carele fiindu cã érá fratele mai betranu alu tatalui Augustei, aveá se castige si pe acestu din urma în favorulu planulu loru.

August'a si Terentiu si-luara remasu bunu în speranti'a unei revederi curende si fericite.

* * *

Superiôr'a érá acû informata despre starea lucrului si cu tôte cã i pareá reu a perde pe August'a din giurulu seu, totu-si o sfatuiá, cã déca anim'a ei nu e libera si prin urmare nu e capabile a consacrá iubirea si cugetele sale numai lui Ddieu — atunci este mai bîne sè se feré-sca de velulu de calugaritia.

Apoi superiôr'a se pierdeá în consiliuri, ce impartîá fericitei copile, care de o parte ascultá, érá de alta parte si-lasá cugetulu sè sbóre la dragulu animei sale.

August'a nu sè mai considerá acum cã novicia în claustru ci numai cã ôspe.

Asemene ea nu mai poteá conveni atât de desu cu amic'a sa Virgili'a — cã-ci acest'a petreceá mai totu în novicialu unde August'a nu mai aveá dreptulu a intrá . . .

Inse totu-si, indata ce a convenitu cu Virgili'a — ce se intemplá pe unu coridoru cam întunecosu — o însciintia despre sôrtea sa. Si August'a plangeá pe braciile amicei sale, spunendu-i cã ce fericita sè simte a fi de acum nainte aprôpe de amantulu ei si totu-odata cãta dorere se amesteca în acest'a fericire a ei candu cugeta cã nu va poté sè véda pe Virgili'a.

Virgili'a pareá o marmora, si totu-si, din ochii acestei marmore curgeau lacrimi cristaline, cari aretau cã ea traiesce; cã are o anima care scie profundu simți si . . . suferi tacandu.

— Tu te departi din giurulu nostru, draga August'a, te rentorci érá în societatea ômeniloru. Mi-pare reu din sufletu dupa tine; ce'a ce-mi va dá inse mangaiare va fi, cã te voiu scî fericita si mai indestulita decãtu acî în manastirea solitare. Si nimene nu ti-ar poté face nici o imputare pentru impregiurarea acést'a din urma, pentru cã tu iubesci si esci . . . iubita; ai rudenie si parinti. caror'a li esci scumpa — — Eu inse, care sum orfana . . . aflu tóta fericirea mea numai acî în singuretate, unde nu voiu încetá a me rogá la ceriu pentru tine, cã sè-ti pastreze pururea fericirea de care te bucuri acum.

* * *

Terentiu a mersu la B* sè caute pe unchiulu Augustei; si nici nu trebuî sè-lu rôge multu, cã-ci dnulu Laureescu aretá pré multa bunavointia si afabilitate facia de elu; si însu si doriá cã sè-si véda nepôt'a venita din manastire.

Deci ambii plecara catra manastirea din E*.

(Va urmá.)

~~~~~

Ratecitu-am . . .

Ratecitu-am, potu s'o spuna
Ceriulu linu si bland'a luna,
Cu-alu meu doru pana la stele,
Josu cu lacrimile mele.

Dar nici susu printre stelutie
Nu gasii a mea dragutia,
Nici aicia printre flori,
Cari me plangu adese-ori . . .

Fi-voru lacrimelme loru,
Séu e insu-si alu meu doru,
Care-a storsu din mandre stele
Lacrimi margaritarele?! . . .

Nu sciu; . . . dar o sciu pré bine,
C'alu meu doru e totu cu mine;
Ér iubit'a-mi n'o gasescu,
Si in lacrimi me topescu.

A. Radu.

Arderea femeiloru veduve si otravirile la Brahman.

Capitanulu Hamilton, dupa dîarulu „Englishman“, care a facutu comerciulu in Indi'a între 1688 si 1713, dà nisce explicatiuni curioase a supra originei obiceiului de a se arde femeile veduve. Se afirma, cà inaintea inventiunii acestei legi de catra Brahmani, femeile si-otraviau barbatii in urm'a ori carei certe mici. Numai acésta lege puse sfirsitu acestoru otraviri.

Acésta explicatiune ingenioasa a supra obiceiului comunu la ras'a ariana in Europa si Indii nu pôte satisfice pe unu omu erudit, inse pôte descoperi unu lucru, cà otravirea in Indii a avutu proportiuni uriasie.

Amu cititu de curendu unu raportu alu unui expertu chimistu din Punjab, care arunca o lumina noua a supra acestei ramure de artea distructiunii. In tôte provinciile Indiei se cunóscu fôrte bine otravurile minerale si vegetale. Inse dlu Ceiner si-a pusu atentiunea a supra unei noue ramuri de profesiune si din care a desvoltatu o serie de fapte care explica mortile intemperate atâtu între ómeni câtu si între animale.

Nu e de trebuintia, pentru a omori victim'a, a-i dá sè inghitia otrava; o simpla intieptatura pana sub pele e destulu; si numai acésta intieptatura remane cà semnu de urma dupa mórte. Aceste otraviri pe sub pele, care fura cunoscute in mai multe tieri din Europa, mai cu deosebire in timpulu evului mediu, sunt fôrte multu practicate la Punjab, si mai multu a supra animaleloru. Dandu mai multu atentiune, — credemu a descoperi acést'a si in Bengal.

Nimicu nu este mai simplu si mai putînu costatoriu de câtu acésta otrava.

Leguminós'a acatiatóre *abrus precatorus*, care produce sementia numita *rati*, de care se servece, din timpu imemorialu pentru greutàti la mesuri, si putînu lapte de *madar* sunt destule. Acésta otrava, bine preparata, desfide analisá chimica si microscopulu. Pentru a o prepará, se ia scórti'a de pe *rati* si se tine dóue-dieci dîle in laptele de *madar* spre a se muia bine; dupa aceea se piséza intr'o piulitia, i se dà form'a unui acu si se lasa a se uscá bine.

Spre a se servi cine-va cu dins'a, este destulu s'o impinga si apoi s'o franga in pelea persónei séu animalului. Dupa trecere de siese óre, partea remasa sub pele se inmóie si produce o durere simtítória ca aceea a ghimpelui.

Unu cane astu-felu intiepatu, lu-apuca frigurile, simte o sete mare, nu mananca nimicu si móre in dóue dîle. Omulu resista ceva mai multu si móre in trei dîle, cu tôte simtómele unoru friguri violinti si acele de branca in partea intiepata.

Unu indianu numitu Ranval Pindi fu desceptatu intr'o deminétia de dóue lovituri usióre ce primi. Avu timpulu sè-si védia omoritoriulu care fugeá, inse nesimtîndu nici o durere, si-cautá de tréba.

Intorcêndu-se la amiédi, se planse de o durere in partea intiepata; mum'a lui esaminá si vediu in partea atinsa acele intieptaturi. Dupa aceea lu-prinse frigurile si-lu dusera la spitalu, unde murí dupa trei dîle cu o branca mare in partea intiepata. Fara observarea mamei sale, s'ar fi atribuitu mórtea friguriloru ce avusese. Casuri de aceste sunt fôrte dese pe acolo, inse distantiele si caldurile fiindu fôrte mari, imposibilitatea transportării corpuriloru impiedica autopsi'a.

Aceste mijlóce de omoritu sunt ingrozitóri. Nepedepsirea mai totu de-una este asigurata omoritorului, pentru cà intieptatur'a sémene fôrte multu cu muscatur'a sierpelui si este adesea confundata cu dins'a. Pe de alta parte, candu preparatoriulu ingrigesce de a face sè dispara cógi'a de la *rati*, nici microscopulu, nici analis'a nu potu constată presinti'a otravii. Singurul remediu, indata ce s'a simtîtu cine-va intiepatu, este de a scobi intieptatur'a sco-tiendu-i interiorulu.

P.

Armat'a Romaniei.

„Vócea Covurluiului“ traduce dupa „Correspondinti'a generala austriaca“ urmatóriele amenunte a supra armatei romane.

De la unirea Principatelor dunarene, din 1861, armat'a acestei tieri erá organisata cu totul dupa sistemulu francesu. Mai tardíu acésta organisatiune militara din 11 junie 1868 inspirandu-se cu totul de sistemulu prussianu, introduse si serviciulu obligatoru generalu. — Asta-di armat'a se compune mai antáiu din armat'a permanenta cu trei ani de serviciu activu reserva, graniciéri si dorobanti, din militie cu cadre permanente si esercitie anuale, din gard'a nationala (cetatiéni din orasiu de la 36 pana la 50 ani) si din militieni (locuitori de la sate de la 30 pana la 50 ani.)

Intréga armat'a romana se compune din trupele urmatórie: trupele de campania: 8 regimente de infanteria cu 22,800 ómeni, 5 batalióne de venatori, 3,800 ómeni, 3 regimente de cavalería (husari, venatori si dorobanti) in totalu 1,920 ómeni si totu atátia cai, unu regimentu de artileria pedestra, 4 batalióne si 1 compania de pontonieri cu 1,600 ómeni, 1,300 cai si 38 tunuri, 1 regimentu de artileria calaretia cu 8 bateria si 1 compania de pontonieri cu 1.600 ómeni, 1.600 cai si 8 tunuri, in fine dóue batalióne de geniu cu 1,280 ómeni.

Totalulu trupeloru de campania se radica la 40,330 ómeni si 10,700 cai cu 96 piese de campania, si din trupele de reserva cu 3 divisiuni de dorobanti si 4,800 ómeni si totu atátia cai.

Trupele de garnisona: 16 batalióne de granitieri cu 33.600 ómeni, 5 divisiuni de dorobanti cu 7,200 ómeui si totu atáti cai 1 corpu de gendarmería cu 750 ómeni si 550 cai, 8 batalióne de infantería de reserva cu 7,600 ómeni 4 companii de venatori de reserva cu 950 ómeni, 3 eseadróne de cavalería de linia (reserva) cu 500 ómeni si totu atáti cai, 4 baterii de campania (reserva) cu 600 ómeni, 500 cai si 24 tunuri, 2 companii de pioniri (reserva) cu 580 ómeni si compania 580 ómeni si companiele de pompieri cu 1000 ómeni.

Apoi echipamentulu flotilei pe Dunare (2 vapóre, 6 sialupe canoniére, 20 tunuri) cu 380 ómeni. Efectivulu totalu alu trupeloru de garnisona: 54,500 ómeni. 9,200 cai cu 24 tunuri de compania si 20 tunuri de vase. Pentru defensiva sunt de numeratu trupele de defensiva propriu díse ale tierii, adeca: militiele si gard'a nationala (intru câtu acésta din urma este or-

ganisata) cu unu totalu de 36,000 ómeni si 400 cai.

Din aceste date se vede, cà in proportiune cu intinderea si cifr'a poporatiunii, Romani'a posedé o armata destulu de tare. Déca se considera pe langa aceste si marturiile oficieriloru germani, echipamentulu si inarmarea sunt intr'o stare fórte buna, trupele sunt formate intr' unu modu minunátu si desciplineate, cu deosebire resbelnice si proprii la marsiu.

Câte-va detalie despre pianuri.

Pianulu mai de multu numitu forte-piano, a succedatu clavirului si spinetului, instrumente fórte ingrate ce datáu din secolulu alu 6-a.

Pentru prim'a óra forte-pianulu a fostu fabricatu in Germania la 1750.

Se facusera mai nainte câte-va incercari in Itali'a si Franci'a, dar fara resultatu.

Astu-felu, la 1715 unu factoru, a nume Lépine, fabricà, la Paris, unu piano-forte ne-perfectu, care fu cumperatu de tatalu lui Beaumarchais; multi inundau salónele sale spre a ascultá acestu instrumentu nou asié de defec-tuosu si numitu cobz'a lui Beaumarchais.

Franci'a tributara Germaniei si Angliei in privinti'a acestoru instrumente ce deveniau fórte multu in moda, cá si arp'a, obtínù rangulu antáiu pe la finea secolului alu 17-a.

La 1777 unu artistu de geniu, originaru din Strassburg, Sebastian Erard veni in Paris spre a lucrá la fabricare de instrumente musicale, si se ocupà specialmente cu pianurile.

Acést'a fu o revolutiune in lumea musicala din capital'a Franciei. Regin'a Maria Antoineta insa-si comandà unulu. De atunci incóce fabricarea pianuriloru la Paris intrecù pe a Germaniei si Angliei, si castigà o superioritate astu-felu de mare in câtu nici o tiéra nu mai póte luptá cu ea pentru perfectionarea acestoru instrumente.

Erard, Pfeiffer, Petzal, Pape, Playel, Montal, Boisselot si altii marira, modificara si perfectionara pianulu intru atát'a, cà fabricatiunea francesca nu mai fu egalata in nici o tiéra.

Acestu instrumentu a fostu numitu forte-piano spre a esprimá valórea ce se póte dá in tonurile tari si moi; asta-di este numitu numai piano.

La inceputu a fostu pianulu patratu, apoi pianulu cu códa si pianulu dreptu séu verticalu.

SALONU?

Mehadi'a, baile lui Ercule.

— *In augustu.* —

Conformu promissiunii, dle Redactoru, mi-iau condeiulu sè ve scrîu despre viéti'a sociale de aici.

Sè ne indreptâmu pasii catra pomposulu salonu-de-cura, cà-ci acolo vomu aflá lumea eleganta, societatea viala.

Salonulu de cura e între otelulu Franciscu Iosifu si Rudolfu. Se redica falnicu de a supra atragatoriului paru anglesescu, care forméza o terésa cu dóue trépte. impodobite: cea de josu cu arbori stufosi si cea de susu cu flori.

Josu in siesulu parcului dóue fontani saltátóre delectéza ochii cautatoriloru... si descépta cugete... si simtîri... in animele tinere... Din aceste fontane nenumerate radie de apa se redica in susu si apoi in stropi fantastici, lucindu in lumin'a sórelui cadu in basenulu largu de marmore. Radiele se redica cu repediunea cugetului, apoi la lumin'a sórelui se forméza in stropi, lucescu pe unu momentu, apoi cadu si se contopescu in mas'a de apa.

Cadu ca atâte idei salutare... cari pe unu momentu au insufletitu omenimea!...

La marginea parcului, langa otelulu Franciscu Iosifu, este o grota artificiósá, in care se afla o fantana saltátória cu o statu'a ce reprezinta: „Dîn'a Junetiei.“ La acésta statua cu o fatia blanda se oprescu multi óspeti si cugeta. — — — — Cugeta la viéti'a loru, si si-revóca suvenirile dulci din junéti'a trecuta. Statu'a din metalulu negru ti suride dulce, cà e eterna — — — asié ti-va suride si preste dieci de ani cá adi. — — Dar junéti'a nóstra — durere! — numai odata ni suride si-apoi dispare; — cá sè nu se rentórca mai multu...

De a supra parcului se innaltia falnicu grandiosulu salonu; par' cà voiesce a emulá in imposantia cu eternii munti.

Centrulu faciadei forméza unu portalu mare, a carui-a frunte e infrumsetiata cu cinci statue.

In mijlocu e statu'a ce reprezinta: Austri'a, si de dóue parti patru statue mai mici reprezentandu cele patru natiuni din Banatu; si anume:

Statu'a ce reprezinta natiunea romana: Unu romanu cugetatoriu... cu o fatia blan-

da, din care cetesci blandétia si rabdare cu unu amestecu alu suferintieloru trecute, apoi unu doru — — — unu doru: de a fi si elu fericite!...

Apoi urméza statuele cari represinta natiunile: germana, sërba si magiara.

Aceste statue privescu mereu preste lumea ce unduléza in paru si trecu in salonu; fiesce-care se bucura de ai sei — — — .

Se bucura: déca piétra ar simtî?! — — Dar simtiescu!... cà-ci câte animi nu sunt mai impetrite decâtu piétr'a si totu-si afectéza: simtîre!

In salonu e sgomotu — viétia. Sè intrâmu acolo!

Aici esti suprsinsu. Nu scfi sè admiriarangiamentulu lui din laintru séu sè te delectezi in lumea eleganta ce-lu umple.

Are o estindere de 140 stangeni quadrati si o naltîme de 5 stangeni. E zugravitu in stilu orientalu cu multu gustu si fantasía. Galeriele asiediate pe stêlpi sunt largi si bine arangiate.

Sal'a e luminata pomposu, cà-ci e de cu séra. Colorile orientali facu o impressiune placuta si societatea viala a te face vóiosu...

Music'a canta — — — canta doiosu doine romanesci, si lumea se primbla in susu si in josu, apoi se 'npartiesce in grupe, dupa tieri si nationalitate, se asiedia pe canape si pe langa mese.

Ici e o societate romanésca, cólea un'a sêrbésca si mai departe un'a germana si alta magiara; ici se ivesce unu francesu, cólea unu anglesu si mai de o lature unu turcu. — Unu amestecu de diferite popóre. — — — Maioritatea totu si o facu Romanii din Romani'a, asié câtu te afli intr'o societate romana...

Music'a canta mereu si viéti'a e totu mai viala. Tinerii arangiéza dantiu, si éta intr'unu momentu te afli intr'unu balu stralucitu. Facandu o revista in salonu, dai de mai multe demnitati:

Colo dintr'unu choltiu unu ministru face observári ecuitabile a supra lumei, mai incolo unu generalu, unu colonelu si alti functionari nalti converséza cu placere, in altu coltiu langa o mésa rotunda e asiediaata famili'a domnitória din Serbi'a; si atentiunea si-o tragu cele dóue dame tinere cu multa gratia, si cu o se-

riositate melancolica, ce e unu caracteru generalu la femeile sêrbesci.

Dupa ce music'a înceta, dantiatorii se preumbla, si o fetitia gentila se pune la fortepianu, si cu multa desteritate jóca frumós'a piesa „Suvenire de la Mehadia“, in care cea mai frumós'a scena e, candu urméza undulatiunile din melancolițele doine romanesci. Ultimele sunete strabatu afara din salonu, in liniscea noptii, si insotiendu-se cu linulu murmur alu riului curgatoriu facu unu concertu placutu in natura; lumea aplaudéza, si apoi se retragu, ducandu cu sine suveniri dulci, se retragu cu acea sperantia, cà mane ér voru gustá din cup'a placeriloru . . .

Si nu se voru insielá! cá-ci acésta petrecere curge asié in tóta sér'a . . . ce fericire! . . . Nu-si aducu aminte cà sesonulu e scurtu; si cu elu la multi — — fôrte la multi li-a disparé si fericirea! . . .

Dar viéti'a sociala nu numai aici in salonu e asié placuta; e placuta in totu loculu si omulu are desfetare si distractiune diu'a intréga.

Éta istori'a unei dîle:

Deminéti'a la 4—5 óre te scoli si faci bai'a, apoi pentru o óra éra te retragi in camera si te culci, cà-ci acú urméza cur'a evaporatiunii.

La optu óre esti imbracatu si alergi la cafenea séu lá salonulu de cura si iei caféu'a. Pana dejun music'a canta. Ai si placere spirituala! . . .

Dupa dejunu faci o primblare scurta si fiindu cà e fôrte caldu, intre 10—11 óre te duci in salonulu de cura, unde affi unu publicu frumosu. Affi o familia compusa din diferite natiuni; la fortepianu siede o tinera germana si canta placutulu valsu; nu departe de ea o grupa de Romani si romane converséza despre noutátile din Bucuresci, ér mai incolo o alta familia sêrbésca vorbesce chiar despre noulu patriarcu. Te alaturi la acea grupa la care te atrage anim'a. — — — Esti bine primitu.

Dupa prandiu éra e sociétate in salonu si in cafenea cam pana la 5 óre. Atunci incepe a cantá music'a si lumea unduléza in parcu . . . De cu séra éra petrecere in salonu. Nu ai unu momentu, in care sè te supere grigile . . . si in care sè nu vedi lucsul celu mare alu damelorlu din Romanfa.

Dupa departarea artistului Ionescu a datu concerte Wiest din Bucuresci si mai tardîu Sarlota Deckner. Toti avura publicu numerosu.

Óspetii se potu rentórce de aici cu mul-

tiumire si cu suveniri placute. Dá, cà-ci se rentorcu sanetosi — si ducu cu sine suveniri; cà-ci in asié sociétate cine nu afla o anima simpatica . . . ! ? o fintia gingasia . . . ! ? a careia icóna lu-petrece in cale — — si póte in tóta viéti'a.

O scena idilica este aici sér'a, care incanta pe multi carora li place singureitatea si li place a cugetá . . . si cari sunt inamorati.

Sér'a candu resare lun'a siedi in parcu sub unu arbore stufosu. E linisce . . . numai stropii de apa a fantaneloru saltátóre sioptescu cu sefirulu, care se lasa usioru pe arbori si flori ca sè li dee o sarutare . . . sè li mangaie dorulu cu lacrimile lui, cu: róu'a.

Lun'a se ivesce de dupa stanc'a nalta la a careia lumina radiele fantaneloru jóca fantasticu . . .

In momentulu acest'a din salonu strabate sunetulu muzice si-ti rapesce cugetulu, ti-légana sufletulu in o placere cerésca. Privesci spre salonulu iluminatu, apoi pe stancele falnice, asculti murmurulu riului si sunetele muzice. — — — Ce vedi, ce audi ti-represinta o icóna incantátória si magica . . . esti farmecatu de atât'a poesía si — placere.

Anim'a liniscita — sufletulu curatu nu doresce mai multu . . . !

Ah, dar sunt, cari totu-si se dorescu de aici . . . ! Ei incantati . . . totu-si simtiescu — si cugeta cu poetulu Bolintineanu:

Inse gandulu meu se duce
Catra tine ne'ncetatu;
Si pe sinulu teu celu dulce
Se desmérda leganatu . . . !

Alesandru Onaciu.

Traiulu lui Garibaldi.

Scirile primite de persóne bine informate, si comunicate fóiei italiene „L'Eco di Sassari“, asigura, cà starea sanetátii generarelui Garibaldi nu e rea.

Ce e dreptu, nu póte sè amble de câtu in cârji si durerile de cari nentreruptu e chinuitu nu-lu lasa sè se servésca bine cu amendóue manele.

Cu tôte aste totu póte sè misce degetulu celu mare si aretatorulu manii drepte, de care profita cá sè scrie respunsuri la epistolele ce i vinu si cari lu-intréba cum se afla.

Tôte aceste amenunte sunt date de unulu din vechii-i soldati, care a fostu de l'a vediutu in persóna si care a pututu spune ce-va si des-

pre modulu cum si-petrece traiulu betranulu generaru.

Indata dupa ce a terminatu scrierea res-punsurilor la numeroasele epistole ce primesce din toate partile, si-visităza cei 22 stupi, carora le porta cea mai mare ingrigire. Apoi merge de da pane „Marsalei“, betranulu calu de batalia pe care eroulu a triumfat la Neapole si in Sicilia.

Acestu animalu, in vârsta de 23 ani, are o adeverata iubire catra stapanulu seu. Candu generalulu plăca, Marsala lu-urmăza pasu cu pasu pan' a casa si aci lu-privesce neclintitu pana lu-vede disparendu; atunci, scuturandu-si côm'a, se întorce la grajdu cu espresiunea unei profunde intristări.

Restulu dîlei, generalulu lu-petrece citindu numeroasele carti, brosiure si dîare ce primesce.

(„Rom.“)

Unu omu ingropatu de viu.

Cetimu in „Gazetta din Torino“ faptulu urmatoriu, care aru trebui a se adauge pe langa list'a de nenorociti ingropati de vii printr'o grabire neprevădiuta :

La 3 iulie *Salt Lake City*, capital'a Mormonilor, fu pre multu escitata din caus'a unei descoperiri ingrozitoare, facuta prin desgroparea cadavrului unui june numitu *Guglielmo B. Lockhurst*, ingropatu in acela cimitiru la 23 ale lunei trecute.

Lockhurst, cu trei dile inainte participase la o serbare campenesca, unde voiă se se scalde intr'unu fluviu apropiatu.

Dupa ce si-satisfacu această dorintia, se întorse la locul de petrecere, si punendu-se intr'unu scrin-ciobu, incepu a se legana.

De odata, petrecendu in acestu modu, capulu seu se plecă inderetu, muschii sei slabira, si elu caditu că unu corpu neinsufletitu josu la pamentu.

Fu ridicatu, inse ori ce incercare pentru a-lu aduce in simtire fu zadarnica; atunci mai multi se gandira a-lu transportă intr'o trasura la locuinti'a lui unde fura incercate fara nici unu resultatu toate mijlocele artei medicale pentru a-lu readuce in viétia.

Dupa ôre-care esitatiune, mediculu declară de mortu pe *Lockhurst*, pentru care se facura toate pregătirile de ingropare.

Corpulu presinta o aparintia particulara de viétia, atât, că amicii remasera in indoiéla, deca trebuie séu nu se continue preparativele, fara a avé mai antăiu semne mai positive despre mórtea amicului lor.

Solemnitatea funebra fu intr'adeveru amanata pentru o singura dî, inse in fine mai multi medici reafirmandu diagnos'a pronuntiata mai inainte, adeca că *Lockhurst* a muritu de cardialgia, corpulu lui fu ingropatu in diu'a mentionata mai susu.

Cu toate aceste doi séu trei amici ai familiei nu erau convinsi despre acestu faptu, si temerile lor, imprasciate prin orasiu, motivara propositiunea de

desgropare a cadavrului, care, permisa de autoritati fu executata in presinti'a multoru persône.

Ce spectacolu ingrozitoru se presintă priviriloru lor, ridicandu capaculu sicriului!

Corpulu eră intorsu cu fati'a in josu, pelea si bucăti mari de carne lipseau de pe obrazu, perulu eră smulsu de pe pericranu, si hainele cu cari eră invelitu cadavrulu erau rôse pana la carne prin sfortiările furiöse facute de catra ingropatulu de viu, pentru a deschide sicriulu, ce eră din nenorocire pre bine inchisu.

Spectatorii disera, că nu mai vediusera o asemenea intemplantu in viétia lor, si chiar cei mai tari de nerve, incremenisera de grôza.

B o m b o n e .

Esista in acestu momentu in Europ'a trei femei cari si-dau titlulu de regin'a Ispaniei :

- 1) Isabel'a II, la otelulu Basilewski in Paris;
- 2) Soci'a lui Amadeu in Itali'a;
- 3) Margarit'a, femeia lui don Carlos, la Pau.

Trei regine fara regatu.

A supra acestui subiectu, „L'Événement“ ni dà următorii anecdota :

Acum două-dieci si cinci de ani, regin'a epitrôpa a Suediei, veduv'a lui Ioanu XIV (Bernadotte), traia la Paris sub titlulu de contes'a de Gothland.

Adesca o intrebau unii :

— Maiestate, pentru ce nu voiti se vi se dee titlulu de suverana?

Atunci dîns'a raspundea :

— Aida de ! nu pôte fi maiestate ori-cine vré se fia. De la Maria Antoineta încôce, cine vré se se numésca regina, trebuie se fia o eroina.

*

Unu monarchu daru unui ministru credintiosu si bunu ingrigitoru alu afaceriloru . . . monarchice, o tabachera de auru, in interiorulu careia eră desemnatu unu magaru.

Intr'o dî fiindu mēsa mare la palatu, ministrulu se facu că pune pe mēsa tabacherea; regele vedi nd'o voi se petrēca pe comeseni — intre cari eră si sor'a sa — in socotél'a bietului ministru, si vorbi despre darulu facutu.

Fia-care eră curiosu se vēda tabacherea si o ceru de la ministru.

Mai antăiu o luă sor'a monarchului, dîns'a o deschide, privesce si adresandu-se catra fratele seu, i dise :

— Perfectu; fôrte multu ti-sēmena; nici n'am mai vediutu unu alu doile portretu care se-ti semene mai multu.

Monarchulu plesniă de necasu, că-ci sciă, că pe tabachera eră desemnatu unu magaru, si de unde intronat'a sa mutra se semene atât de multu cu chipulu unui magaru.

Tabacherea trecu din mana in mana si toti ôs-petii se mirara fôrte multu de marea asemenare ce eră intre copia si originalu: sudôrea curg'a in torente de pe fruntea incoronata; in fine dete Ddieu si ajunse si la dînsulu tabacherea, si care i fu mirarea, candu ve-

diu in locul magarului, propriu sau portretu, pe care fidelul m nistru lu-puse la locul cuvenitu.

*

Unu notaru, dice diarulu francesu „Charivari“, plecandu d'a casa pentru o caletoria de câte-va zile, lasà bani nevastei spunendu-i, că deca vre-unulu din scriitori va cere ceva avansuri, poto se-i dea.

Dupa trei septemani, face neghiobi'a d'a se întorco a casa, — fara se dea de scire nevastei mai dinainte.

Nevest'a se află in conversatiune intima cu unulu dintre scriitori.

Notarul saro de două palme de la pamentu.

— Bine, frate, — dise femeia, — nu mi-ai disu tu că in lips'a ta potu face baietiloru avansuri?

CE E NOU?

*(*Maj. Loru regele si regin'a*) voru veni peste câte-va zile in castelulu din Buda, si respective in celu de la Gödöllő. Pregatirile s'au si inceputu in ambele locuri. Regele va sosi cam la mijloculu acestei luni, ér regin'a numai la inceputulu celei viitoare.

*(*Relativu la scandalulu de la Mehadia*) éta ce scrie diariulu nemtiescu din Timisióra, si dupa acest'a toate cele unguresci: „Trei zile dupa intemplantarea scandalului, dlu Borescu, ministru de externe alu Romaniei, aparà la Mehadia; elu nu numai a reprobata purtarea celor (intelege a Romanilor) ce au facutu scandalulu, dar a si nisuitu a dá satisfactiune ungurilor prin mijlocirea unei rugari de iertare. Ungurii s'au si infatisiatu la locul destinatu pentru acestu scopu, inse Romanii n'au vinitu!“ Dorimu se scimu dreptu e ce scrie diariulu nemtiescu, séu — precum credemu — e numai o mintiune jidovésca.

*(*Unu copilul bravu.*) „Monitorulu“ Romaniei povesteste urmatorelu faptu: „In diu'a de 29 iuliu trecut, scaldandu-se in apa Oltulu mai multi copii ai locuitorilor comunei Caneni, din judeciulu Valcea, n'au sciutu nici se inote si nici sem'a apei, si pe candu erau se se inee toti, tragendu-i apa spre adancu, unu altu copil anume Ionu Carolu Horumba, care se scaldase cu ceialalti si esise mai nainte afara, si care se imbra'a cu hainele, vedindu nenorocirea ce are se se intemple copiloru ce erau in apa, si fiindu deprinsu forte bine la inotare, a saritu in apa, si-a scosu mai antaiu pe unu copil alu locuitorulu Stefanu Horea, in etate de ani 7, pe urma s'a rapeditu d'a scosu pe unu frate alu sau anume Simeonu, in etate de 6 ani, a mai scosu unu copil alu lui Dinca Popescu, in etate de ani 6, si mai remanendu unu copil alu lui G. Vasilescu, a alergatu a-lu scote si pe acela, si punendu manele a-lu apuca, n'a pututu, fiindu pre multu departatu in apa, ér acelu copil alu lui Vasilescu vedindu că ore-cine vre se-lu ajute, a apucatu pe Horumba de mana drepta, fara se mai poto scapà, si astu-felu remanendu amendoi imbratisati, s'au inecat, fara ca se le poto dá cine-va vr'unu ajutoru. A dou'a di s'a gasitu cadavrulu lui Ionu Carolu Horumba, ce era in etate de 13 ani, chiar acolo unde s'au intemplat nenorocirea, ér cadavrulu celuialtu s'a gasitu pe Oltu in josu, in departare ca d'o jumetate posta.“

*(*Contele Iuliu Andrássy*) a petrecutu septe-

maile trecute in Transilvania, spre a-si vedé noulu dominiu, ce si-a cumperatu acolo. Dinsulu a voit se marga si la dominiulu sau din Ludosiu, unde i-au arsu toate grânele, dar chiamatu la Viena — n'a pututu vedé acesta — iluminatiune.

*(*Column'a Vendome*) la Paris s'a innaltiatu de nou la inceputulu lunei curinte. Precum se scie, la reinfintarea acestei columne s'a lucratu doi ani. In vârful columnei de ocamdata nu s'a asediatu statu'a lui Napoleon I, ca nu cumva republicanii mai fanatici de prin suburbie se se indigneze. Asié dara acolo s'a pus numai unu tricoloru francesu.

*(*Carlistii*) facu crudimi grozave. Diariiele politice in toate dilele relatéza scene câtu mai infioratorie. Asié se scrie, că dilele trecute ei prinsera pe unu bistu de omu, care a avut si scrisore recomandatoria. Luara unu cuiu si lu-batura prin scrisore in spatelu lui, „ca astu-felu — diceau ei cu ironia — pe cale se poto trece mai siguru si neatacatu.“

*(*Nevesta castigata in carti.*) Diariulu germanu din Timisióra povesteste urmatore'a intemplantare: Doi industriasi tineri si-petreceau dilele trecute in o ospetaria. Unulu avea nevasta, si acest'a inca era de fatia; celalaltu vinise numai singuru. Venindu vorba despre insuratiune, celu fara nevasta lauda casatori'a, ér celalaltu nu era de acordu in toate, ma preferia vietia de garcon. Intr'aceste soi unu „cuceberu.“ Nevast'a dara li propoze, ca se joce pentru ea. Propunerea fu primita si joculu se incepù. Dupa ce a perdutu cinci-spre-diece florini, celu nensuratu castiga nevast'a, care s'a si inoitu la schimbarea barbatului, cu conditiunea ca „noulu amicu“ se platésca socot'a din ospetaria. Cei ce erau de fatia povestescu, că partea care a perdutu de nici unu castigu nu s'ar fi bucuratu atât'a, ca de acesta — perdere.

*(*Maresialulu Bazaine-Conn.*) Directorulu cancelariei stenografice din Viena, dlu Conn, amblandu dilele trecute in Germania la Potsdam, a fostu obiectulu unui curiosu qui pro quo, din cauza că — conformu parerii potsdamanilor — elu sémene forte multu cu Bazaine. Pe unde se preamblà, pre totu-indene lu-urmarià unu publicu numerosu. Unulu din publicu se apropià de elu si i siopti la urechia: „Dle maresialu, publiculu te-a recunoscutu!“ Apoi acel'a fugi mai departe. Stenografulu nostru se uità in toate partile, spre a se convinge, deca n'a ajunsu cumva in apropiarea casei nebunilor. Intr'aceste unu betranu soldatu francesu lu-salutà cu respectu. Pseudo-maresialulu vedindu că toti lu-omora cu omenia, a urmatu esemplulu lui Bazaine, si a — fugitu din acelu orasiu.

*(*Grósnicu lucru.*) Diariiele unguresci publica cu multa indignatiune scirea, că intre cetatiani din Budapesta — unde germanii sunt in majoritate precumpnitória — cerculéza o petitiune, pentru că in adunarea represintantii orasiulu Budapesta se se poto vorbi si — germanesce.

*(*Speculatiune cu sinuciderea.*) In Buda ambla prin locurile publice unu betranu cam de 60 ani, care mai de multe ori a voit se se spendiure, dar cine-va totu-de-una i-a taiatu firea, si astu-felu elu — precum dice — nu poto scapà de sarcina acestei vietii amare. Dilele trecute d nsulu era-si voi se-si escute planulu, si a nume in o promenada publica, inse cine-va era-si lu-diari si astu-felu era-si lu-scapà. Cu acés-

ta ocaziune inse politi'a descoperi, că dinsu'u este unu insielatoriu, care totu acolo se spendiura, unde scie că ómenii lu-voru vedé, si taiandu-lu i voru dá nesce bani de mila.

*** (*Din Kikinda*) se scríe, că hoti necunoscuti au jefuitu la 27 augustu cas'a de depuneri din acelu orasiu. Jafulu face aprópe la o suta de mii fl.

*** (*Aetna*) éra-si incepe a infiorá pe ómenii din pregiuru. La inceputulu lunei presinte s'au observatu unu micu cutremuru de pamentu, dupa care s'a versatu si lava.

*** (*Toastulu unei femei.*) O fóia din Roubaix povestese urmatoriulu episod picantu, care s'a intemplat la banchetulu datu de autoritatea civila din Roubaix in onórea societátii pentru desvoltarea sciintieloru. La banchetu au fostu de fatia si câte-va femei, in onórea carora — firesce — s'a dísu si unu toastu, primitu cu multa placere. Dupa banchetu barbatii aprinsera tígári, si in scurtu timpu tóta societatea fu acoperita de unu noru de fumu vénéu. Atunce se scolá o femeia, si toti gandira, că ea voiesco sè respundia la toastulu de mai nainte. Deci se facú tacere, éra femeia — uitandu-se cam curiosu spre barbatii cari fumau — díse cu sange rece: „Domniloru! Damele cari se afla in acésta societate ve iérta ca sè fumati!” Unu síroiu de aplause intimpiná aceste vorbe, si viociunea generala spuneá, că barbatii au intielesu — apostrofarea.

*** (*O copila de 18—19 ani*) a voitu sè sara in Dunare, septeman'a trecuta, chiar de pe vaporulu care comunica între Pesta si Buda-vechia. Capitanulu inse a observatu-o, si a prins'o tocmai in momentul in care voi sè-si esecute intentiunea. Ea este fiic'a unui amploiatu de la societatea de navigatiune.

Sesonulu báiloru.

× (*De la Mehadia*) ni se scríe, că sesonulu acolo s'au incheiatu. Óspetii s'au departatu mai toti. Cei din Romaní'a s'au dúsu promitiendu, că nu voru mai vini la aceste bái, unde ei pentru paralele loru sunt siliti a suferi insulte. Inainte de despartire ei au datu unu balu romanescu.

× (*La insul'a Wight*) Maj. Sa regin'a Elisabeta se afla fórte bine. Diuarele unguresci scríu, că Tizsa Kálmán petrecédu asemenea acolo, fu inviatu la prandiu de catra Maj. Sa.

× (*Din Balaton-Füred*) se scríe, că in urmarea díleloru mai calduróse óspetii éra-si s'au sporitu. Unicul Romanu ce petrecea acolo, — s'a departatu si acél'a.

× (*La Shiaciu,*) de si a scadiutu numerulu óspetiloru, totu-si se afla si acuma multi, séu mai bine multe, pentru că aice sunt putíni barbati.

× (*De la Buziasiu*) primimu trei scrisori de la trei dame, cari se plangu in contra servitiului reu si neregulatu. Durere, acest'a e unu defectu generalu alu báiloru de la noi.

× (*Din Ischl*) se scríe, că lumea eleganta s'a cam dúsu de acolo la alte bái din strainetate.

× (*Gleichenberg*) a avutu unu sesonu fórte bunu. Óspetii din anii trecuti, (cáti n'au muritu) au vinitu mai toti, dimpreuna cu altii noi.

× (*Baile mai mici din Ardealu*) au incheiatu mai tóte sesonulu loru, si déca óspetii nu se provedu

de a casa, — nu capeta nimica de mancatu si de beutu.

Biserica si scolá.

‡ (*Lupt'a in contra ierarhiei in Germania*) devine totu mai drastica. Diuarele de acolo publica rubrice permanente despre secevestrarea bunuriloru preotiesci, si despre arestarea si esilarea preotiloru. Poporulu tiene parte preotiloru, platesce pentru ei pedepsele si i incununa candu sunt transportati din temnitia séu adusi de acolo.

‡ (*Nazarenii*) s'au respanditu deja si in orasiulu Aradu. Ei au adresatu catra magistratulu de acolo o petitiune spre a li se permite, ca ómeni dintre ei sè li duca matriculele, de óra-ce ei nici la botezu nici la ingropatiune n'au trebuintia de preutu.

‡ (*O calugaritia bogata.*) Unu diuariu din Austria-de-susu anuncia, că copila unui juvaeriu din Viena, in etate de 19 ani si cu o zestre de 50,000 fl. a sositu din Viena la Gmunden spre a se calugarí. Cau-s'a acest-i hotariri este mórtea mirelui ei.

‡ (*In liceulu ref. din Sigetulu-Marmatiei*) anulu scolasticu s'a inceputu la 1 septemvré, ér in academí'a de drepturi se voru incepe la 15 l. c. Vomu primí bucurosu vr'o insciintiare despre numerulu studentiloru romani, cari frecuentéza aceste institute, precum si despre progresulu loru in limb'a romana.

‡ (*Consistoriulu din Aradu*) a adresatu tuturoru inspectoriloru de scolá unu cerculariu pentru infintia-reá scóleloru tractuale de agricultura.

Societati si institute.

⚓ (*Societatea academica romana*) in siedinti'a a dóu'a, tienuta in 2/14 aug., la care au participatu dnii: A. T. Laurianu, dr. Fetu, Massimu, Baritiu, Ionescu, Odobescu, Sion, Sturza, Aurelianu si Hodosiu, a mai primitu in program'a lucráriloru pentru sesiunea anului curinte urmátóriele costiuni: asigurarea fondului Zapa, dictionariulu, tiparirea opereloru lui Cantemiru, venite de la Petersburg, decopiarea monumentelor romane, facerea busturiloru lui Cuza si generalu Nas-turelu Herescu, alegerea de noi membrii. Totu in acésta siedintia dlu Ionescu presintá urmátóri'a propunere subscrisa inca de 5 membrii: „Sè binevoiéscá societatea academica a pune la ordinea dílei: 1) Inmultirea membriloru actuali. 2) Modificarea art. 13 din statute. Dlu Baritiu se insarcinéza a vini cu unu raportu a supra acestei propuneri in siedinti'a urmátória. Se alege o comisiune, in persónele díloru G. Baritiu, D. Sturza si I. Hodosiu, pentru cercetarea raportului delegatiunii, esaminarea compturiloru si facerea bugetului pe anulu víitoriú. Se mai alege dóue comisiuni pentru cercetarea manuscrictelor de traductiuni, si a nume pentru esaminarea traductiuniloru din autorii latini, dnii: Laurianu, Fetu, Sturza, Ionescu, Baritiu, Romanu si Hodosiu; pentru esaminarea traductiuniloru din autorii greci, dnii: Massim, Sionu, Odobescu si Caragiani.

In siedinti'a a trei'a, care s'a tienutu la 6/18 aug., si la care au participatu dnii: presiedinte Laurianu, membrii dr. Fetu, Massimu, Baritiu, Ionescu, Odobescu, Sionu, Aurelianu, Urechia si dr. Hodosiu, presiedintele a facutu urmátóriele comunicári: 1) Serisórea dr. Ios. Szabo din Iasi, prin care tramite

lucrările din zoologia și mineralogia; 2) scrisoarea dlui Sturza, prin care oferă Societății portretele mai multor Domni romani și principii străini, și alături totu odată unu memoriu a supra portretelor Domnilor romani. Ambele expediții se predau comisiunilor respective. Se mai citește scrisoarea dlui Sbiera, prin care arăta, că este impedețat a lua parte la ședințele acestei sesiuni. Apoi dlul Baritiu citește raportul său a supra propunerii dlui Ionescu din ședința trecută. „Necesitatea înmulțirii membrilor, — dăce dlul Baritiu în raportul său, — considerandu din punctulu de vedere științificu, a fostu recunoscuta de câte-va ori; s'a relevatu adeca, între altele, împregiurarea de mare gravitate, că secțiunea științielor naturale abié eră represintată prin unu singuru membru, ér cea filologica, de si s'au înscrisu la ea îndată de la începutu, pare-mi-se, șapte membrii, asta-di înse vedemu și p'acea secțiune fôrte redusă prin adanci be-tranetie, môrta, dimisiune, fortia maiora; asié se 'n-templă, că chiar comisiunea lessicografica, compusa la 'nceputu din trei membrii, a remasu redusă la doi. Secțiunea științielor naturale este represintată înca și asta-di numai prin patru membrii, înse și din acestia numai trei se afla în pozițiune d'a lucră pentru scopurile Societății academice, ér octogenarul venerabilu ne mai ajută înca numai cu întieptulu și probatulu seu consiliu. Secțiunea istorica sémăna c'ar fi represintată mai bine decâtu surorile sale, pentru că ea numera 9 până la 10 membrii; în adevăru înse acést'a înca a remasu destulu de orfana, atâtu prin dese absențări ale unor membrii, câtu și prin împregiurarea, că unii nu se confôrma art. 1 din regulamentulu pentru lucrările membrilor actuali afara din sesiune.“ Începându-se desbaterea a supra partii prime, dlul raportor este pentru înmulțirea membrilor până la nr. 24. Dlu Odobescu este în contra, dar propune înmulțirea membrilor secțiunii filologice din actualii membrii ai Societății. Dnii Hodosiu și Sionu sunt pentru înmulțirea membrilor, și a numa Hodosiu până la nr. 23, éra Sionu până la 27. În urmă se decide, că membrii s'ê se înmulțiescă, ér nrlu se va hotărî în ședința următoare. A supra propunerii dlui Odobescu va raportă dlul Sionu.

În ședința a patr'a, ținută la 7/19 augustu, și la care au participat dnii: presedinte Fetu, membrii Laurianu, Baritiu, Massimu, Ionescu, Urechia, Odobescu, Sionu, Aurelianu, Sturza și Hodosiu, după desbateri îndelungate s'a decisu amanarea discușiunii a supra numărulu de înmulțire și a întielegerii a supra persônelor, pe 11/23 augustu.

§. (*Adunarea de la Oravitia*) a Societății pentru fondu de teatru romanu (care se va ținé la 26 și 27 sept. c. n.) — consultandu împregiurările locale — nu se va deschide înainte de miédia-di la 10, ci după miédia-di la trei ôre. În acéstă ședință se voru ceti trei disertatiuni de domnii deja amintiti. Sér'a se va ținé unu banchetu. A două di festivitățile se voru încheiá cu unu balu în favorulu fondulu teatralu. Presedintele comitetulu arangiatoriu e dlul avocatulu Simeonu Manguica, caruia sunt a se adresá însinuările pentru cvartiru.

Literatura.

* (*Ungurii de la Mehadia*) — precum ni-o spune „Romanulu“ — si-au resbunatu contra acestui diariu, pentru că a publicatu nesce corespundintie,

cari au descrisu fidelu scandalulu facutu acolo de câti-va unguri spre batjocur'a întregulu publicu românescu. Resbunarea lor este eschiderea „Romanulu“ din localitățile acelei băi.

* (*„Legendele sêu basmele Romanilor.“*) Acest'a e titlulu unei pré interesante publicațiuni de povesti populare ce a aparutu la București — „adunate din gur'a poporulu, scrise și date la lumina de „unu culegatoriu — tipografu“, — care, precum ni spune „Romanulu“, e dlul P. Ispirescu, cunoscutu deja mai alesu cetitorilor „Columnsi lui Traianu“ prin publicațiunile sale din materii de literatură populară. Déca vomu primí acéstă carte, vomu publicá bucuros u analiza critica a supra ei. — Pretiulu unu leu și 40 bani.

* (*Esaminarea cartiloru de scôla.*) Ministrulu de culte alu României, dlul T. L. Maiorescu, a instituitu două comisiuni pentru esaminarea cartiloru de scôla una cu resiedința în București, cealaltă cu resiedința în Iasi. Aceste comisiuni au de a esaminá nu numai manuscrisele tiparinde, ci și cartile deja primite în scôle și a eschide pe cele neindestulitôrie.

* (*„Plutasiulu“*) naratiune americană de Fr. Gerstäcker, tradusă în românește de dlul B. V. Vermont, a aparutu de curendu la București. Traducerea e îndestulitôria, ér sujetulu interesantu. Pretiulu 1 leu și 50 bani.

* (*Calindarululu „Ghimpeleu“*) de la București s'a pus sub tipariu și va aparé în lun'a lui septemvire, ilustratu cu 24 gravure politice și sociale.

* (*Biblioteca pentru tinerime.*) Dlu I. M. Riu-reanu a scos de sub tipariu la București în editiunea a două mai multe carticele menite pentru tinerima de ambele sexe, și lucrate după mai multi autori străini. Éta câte-va: Nôue istoriôre pentru copii, Emigratii din Brasilia, Cei doi frati, Devotamentulu admirabilu, Oue Pasciloru. Fia-care cu câte 70 cr.

* (*Din biblioteca populară.*) ce apare la București sub patronarea Înalțfei Sale Dómnei Elisabeta, au aparutu până'acuma 9 brosiure, traduse de câte-va domnișôre din clasele mai nalte, și de câti-va domni. Traducerile domnișôrelor sunt mai bune, decâtu ale „domnilor.“

* (*Maresial'a Bazaine ca literatrice.*) Din Paris se scrie diuariulu „Allg. Ztg.“, că soci'a ex-maresialulu Bazaine voiesce s'ê publice sub numele seu unu memoriu a supra resbelulu teutono-francesu. Acestu opu de siguru e alu barbatulu seu, care în Francia nu-lu pôte publicá sub numele seu. Se dăce, că memoriulu ex-maresialei Bazaine contine multe date compromitiatôrie chiar și pentru Mac-Mahon, carele nici n'ar fi fostu ranitu la Sedan. De se va oprí în Francia, se va publicá în strâinatate, dar sub numele lui Bazaine.

* (*Diuarstic'a japaneza*) face progresu mare. În Yeddo apară 18 diuarie, câte-va în tôte dîlele, celelalte totu a cincea di. Numérulu foilor mai respandite se urcă la trei; un'a are 1500 de abonanti, celelalte două câte 800. S'a fondatu și o fôia umoristic'a sub titlulu „Punch.“

T e a t r u.

§. (*Trup'a teatrală română*) de sub directiunea dlui Germanu Popescu a jucat în septemăna trecută la Lugosiu.

Industria si comertiu.

|| (*O mitrailleusa noua*) fu descoperita de catra unu ingineriu svedianu. Acésta are 10 tievi, si o tienatória cu 250 de impluturi. Impluturile curgu de sine in tievi, dupa fia-care detunatura.

|| (*Congresulu postalu din Berna*) a adusu la cunoscenti'a lunei, că tote postele din lume transporta cam la 3300 de milióne de epistole, adeca in o di 9¹/₂ de milióne, in o secunda 100. In Europa 2350 de milióne, in America 750 de milióne, in Asia 150 de milióne, in Africa si Australia cam la 20—25 de milióne. In circulatiune internatiunala se afla vro 500 de milióne.

|| (*Ospetariile din Paris*) se urca la nrulu 9700, putendu oferi camere la 215,000 de caletori. Apoi multi si-afia locu in case particulare. Numerulu ospetiloru Parisului in anulu 1873 s'au urcatu la 460,000.

|| (*Honvedii se plangu*.) că hainele si incaltiamintele lor sunt d'o calitate forte prosta. Se dice, că intreprindiatoriulu n'ar fi urmatu conformu contractului. In privinti'a acést'a guvernulu a ordonat investigiatiune.

|| (*Inventiune noua*.) Unu croitoriu din Budapesta, cu numele I. Brust, a inventatu unu felu de vestmentu, care imbumbatu e gherocu, ér desbumbatu paletót. Elu a cerutu si a capetatu privilegiu.

Tribunale.

| (*Dlu Toma Costinu*.) fostu pretoru in Biharia, ér acuma locuitoriu in Buda, fu numitu esecutoru la tribunalulu reg. din Buda.

| (*Proiectulu codului penalu*) e aprobatu deja de catra Maj. Sa, si se va propune camerei in sesiunea viitoare.

| (*O falsa principesa austriaca*) fu arestata dílele trecute de catra politi'a din Paris. Ea a facutu mai multe insielatiuni, gerandu-se ca principesa austriaca, pe candu nu érá aceea. Tribunalulu va statori acusi, cine este dins'a?

| (*Procesulu in contra archiducelui Iosifu*.) intentatu la judecatori'a cercuala din suburbiulu Leopoldu alu Budapestei, despre care facuramu si noi amintire, si care s'a urcatu la o pretensiune de 19,800 fl., fu perdutu din partea actorului, unu fostu oficialu alu seu.

| (*Procesulu lui Kulmann*.) atentatorulu la vietia lui Bismark, se va judeca intr' a patr'a sesiune a juriului din Franconia-de-josu. Sesiunea se va deschide la 19 octomvre si curtea va fi presidata de dlu Ludovicu Haus, consiliaru la curtea d'apelu din Bamberg.

Economia.

△ (*Scóla de gradinaritu*) In fine si Romani'a va avé o scóla de gradinaritu, anecsata pe langa scóla centrala de agricultúra si silvicultura de la Ferestreu, langa Bucuresti. Unu gradinariu adusu din Belgia séu Francia va direge acésta scóla. Peste trei ani apoi din acésta scóla voru ési gradinari romani.

△ (*Ninsóre véra in Francia*.) Se scrie de la

Briangon catra diarulu „Annonciateur“, că a ninsu in acelu orasiu. Sámbeta la 25 iuliu, in urma unei ploitorientiale, ce a cadiutu o parte din di, tote inaltimile din giurulu orasiului Briangon s'au acoperitu de zapada. In câte-va locuri ea érá de 20 centimetre.

△ (*In contra caldurei*.) De si pe timpulu caldurilor ori-cine e in dreptu a se teme de contagiune, totu-si vomu dá curiositati cititoriloru scirea, că in Englitera se consuma aprópe o tona de ghiatia pe nópte pentru recorirea camerei comunelor, dup'o noua sistema de ventilare. Acésta sistema consta in a face sè tréca aerulu p'unu bolovanu de ghiatia, care lu-recesce mai nainte d'a intrá in sala. Cheltuiel'a ce se face astu-felu e de vre 500 franci pe fia-care septemana. („Rom.“)

Suvenirea mortiloru.

† (*Pancovicu*) episcopulu rutenu din Ungvar, a repausatu la 29 augustu. Repausatulu a fostu unu devotatu alu magiarismului, si ca atare a lucratu multu — dar fara succesu — pentru magiarisarea credinciosiloru sei. In congresulu „autonomicu“ din Budapesta, unde represintantii diecesei sale — in frunte cu eruditulu Dobranschi — cereau autonomia, elu a atacatu mai aspru acésta cerere! Diuariale unguresci cauta acuma unu demnu urmatoriu!

Voci din publicu.

De langa Oradea-mare. Onorab. redactiune! Mai tote partile locuite de Romani au câte unu orasiu, unde posedu o localitate de convenire si conversatiune pentru acelu cercu, o casina, séu precum i dicu acuma: o societate de lectura; numai noi inteliginti'a romana din giurulu Oradii nu avem in centru o casina romana. Apuce dnii din Oradea initiativ'a, si noi de pe la sate bucurosu vomu contribui. *Unu sateanu.*

Post'a Redactiunii.

Rugámu cu starulntia pe toti restantierii nostri se-si platésca datorile catu mai curendu, ca-ci redactiunea inca are se platésca tipografului. Noi amu acceptatu destulu. acuma publiculu la rondulu seu inca se-si faca datorita, deca vré se aiba fóia.

Aradu. Dlu T. P. Tablourile reclamate ti-s'au tramisu inca in lun'a lui iuniu. Cauta la post'a de acolo!

Dnei O. P. Ni pare ferte bine, ca o dama atatu de distinta apróba procederea nóstra. Ast'a ne va incuragiá.

Amorulu fatalu. Ti-amu mai spusu-o odata, se lasi novelistic'a pentru altii cari au nu numai silintia, dar si vocatiune pentru acestu gen de scriere. Ér dta cumpéra-ti o gramatica romanesca si invétia a scrie romanesce!

Dióirei M. F. Pré bucurosu. Dar mai antain trebue s'o vedemu. Abonantiloru tramisi s'a espedatu foia. Multiamita!

Proprietariu, redactoru respundietoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1874. Callea tierrei nr. 39.

Esemplare complete mai avem din incepntulu anului.